

VI LIGGER SOM VI HAR REDT

Af Asger Aamund, den 1. juli 2016

Medierne beredte os en tung vandring gennem dødens dal i dagene efter den britiske udmeldelse af EU. En kaskade af katastrofe, sorg, forargelse og vantro resignation strømmede ud fra tv-skærm og avisforsider. Politikere maner til ro og samling om danske interesser. Kommentatorer varslers død og ødelæggelse i form af nye folkeafstemninger i Frankrig, Danmark, Holland, Tjekkiet og Ungarn. Eksperter advarer mod et Europa med Marine Le Pen på kommandobroen klar til tredje verdenskrig mod muslimer og alternativt pigmenterede medborgere. Medier og politikere er sammensvejet i enighed om, at Brexit var en katastrofe og et drab på det europæiske samarbejde. "Den europæiske drøm fik sit endelige dødsstød" (Berlingske).

Men hvad var det nu briterne meldte sig ud af? For det første må man forstå, at valget ikke stod mellem at være inde eller ude, men mellem at være halvt eller helt ude. Ud over en række allerede eksisterende forbehold havde Cameron alle EU-instansers godkendelse til, at Storbritannien i tilfælde af et 'Remain' ville være undtaget fra den vigtigste paragraf i alle EU-traktater, nemlig den første paragraf i Rom-traktaten, hvor medlemsstaterne forpligter sig til at arbejde for 'en stadig tættere sammenslutning (an Ever Closer Union) mellem de europæiske lande'. Denne paragraf udgør hele EU's eksistensberettigelse. Den var det politiske evangelium og forpligtende arvegods fra Monet, Schumann, Spaak og Adenauer. Denne første paragraf er paragraffen over alle paragraffer, fordi den forpligter staterne til en politisk union. Union kommer af det latinske 'unus', der betyder tallet 1. Det, der således tidligere var en flerhed skal ifølge Rom-traktaten samles til en enhed, en union. Hverken mere eller mindre. Danske politikere fra de regeringsbærende partier er hårde benægttere. De har gennem 50 års EU-debat fejlet paragraffen om den politiske union ind under gulvtæppet og hævdet, at den var en skåltale og en paradeparagraf, som kun optræder i traktaten af formelle grunde. EU er altid blevet præsenteret som et markedssamarbejde om eksportøl, flæsk og lurpak, og at Danmark i meget begrænset omfang var berørt af det politiske samarbejde. De britiske vælgere fik den samme sang fra de varme lande og har med stigende bekymring måttet erfare, at landet ikke mere kunne kontrollere immigrationen, sin udenrigshandel og sin velfærd. Selv med et ja til EU ville Storbritannien således med den nye aftale være udtrådt af det integrationspolitiske samarbejde i Unionen.

Når ikke man gider planlægge sin egen fremtid, får man en fremtid, der er bestemt af andre. Europas nationale ledere orker ikke at beskæftige sig med EU. De er valgt nationalt. De skal genvælges nationalt, og ingen europæisk statschef ville drømme om at lade sin karriere blive truet af et EU-spørgsmål. Med Cameron som en spektakulær undtagelse. Ganske vist sidder de europæiske statschefer i EU's ministerråd, der var tænkt som et parlamentarisk andetkammer, et senat, der skulle overvåge lovgivningen i EU. Ministerrådet minder dog mere om repræsentantskabet i en realkreditforening, hvor man mødes et par gange om året til en god frokost og en løs orientering om udviklingen. Kommissionen og EU-domstolen har udfyldt det tomrum, de sløve politikere har efterladt med det resultat, at EU i dag er et folkefjernt departementschefstyre med et Mickey Mouse Parlament, der ikke har ret til at fremsætte lovinitiativer. Ligesom i Nordkorea.

Lad os nu spørge de jamrende katastroferamte Brexit-grædekoner: Hvornår har en dansk regering de sidste 40 år nedsat en kommission, der skulle udarbejde et forslag til EU's endelige struktur, formål og arbejdsgrundlag? Hvornår har et dansk universitet dannet en komité, der skulle tænke sig frem til den ideelle struktur for EU? Hvornår har de danske medier organiseret en projektgruppe med fremsynede, engagerede samfundskyndige, der kunne fastlægge mål og strategier for det europæiske politiske og

økonomiske samarbejde? Svaret blæser ikke i vinden, for det er den simple sandhed, at vi udelukkende har brokket os og kritiseret, men ingen har forsøgt at levere gennemarbejdede, konstruktive løsninger på EU's fremtid og organisation. Det gælder ikke kun i Danmark, men over hele EU. Dog med en enkelt visionær undtagelse:

I maj 2000 fremlagde Tysklands daværende udenrigsminister Joschka Fischer på Humboldt Universitetet i Berlin en analyse, der konkluderede, at kun en fuld demokratisering af EU' struktur kunne redde Unionen fra stilstand og bureaukratisk forstening. Fischer fremhævede, at EU's institutioner var organiseret til at servicere 6 medlemslande og ikke 15 medlemmer som i år 2000. Efter Fischers opfattelse, ville det være umuligt at indlemme flere medlemmer uden en omfattende re-organisering af det europæiske samarbejde. Han foreslog et EU, der blev udviklet langs to akser: Euro-staterne slutter sig sammen i en politisk føderation, der udstyres med egen forfatning, et parlament i to kamre og en stærk, folkevalgt præsident ligesom i USA. Medlemmerne i parlamentet vælges blandt allerede valgte parlamentsmedlemmer i EU-staterne. Andetkammeret kunne bestå af to senatorer fra hvert EU-land uanset størrelsen for at sikre mindretallets interesser. Føderationen får fælles penge- og finanspolitik, udenrigspolitik, forsvarspolitik og migrantpolitik. EU-stater, der gerne vil samarbejde kommercielt, men ikke i føderationen placeres i et fællesmarked, hvor også føderationen opererer.

Fischers visionære plan blev jordet i stilhed af EU-toppen, hvad der ikke er noget at sige til, da planens virkeliggørelse ville have medført, at Kommissionen, EU-parlamentet og Ministerrådet ville blive fyret. Tankerne om et fuldt parlamentariseret EU har ligget under mulde i 16 år, men er nu blevet gravet op af den franske præsident Hollande, der ønsker en EU-føderation bestående af 'avantgarden' med eget parlament. EU kan ikke overleve i sin nuværende struktur. Brexit udløser enten en variant som foreslået af Fischer eller en række folkeafstemninger, der ruller EU tilbage til EF, hvor kun det kommercielle samarbejde bliver tilbage. Brexit er således ikke en katastrofe, men tværtimod en ny begyndelse for Europa. Det var derfor ikke den europæiske drøm, men det europæiske mareridt der fik dødsstødet den 23. juni.